

ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
Relationship Between Student Care and Support System and Academic
Management Under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational
Service Area Office 2

อุทัยรัตน์ แก้วมีชัย¹, อธิพงษ์ เพชรสุทธิ²

นักศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี¹

อาจารย์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี²

Corresponding author's e-mail: atipong.ptu13@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) การบริหารงานวิชาการ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่น โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า 1) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน 2) การบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{xy} = 0.76$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this study were to investigate 1) the student care and support system, 2) academic management, and 3) the relationship between the student care and support system and academic management in schools under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2. The research sample consisted of 341 teachers under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 during the 2024 academic year. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire. Data analysis was conducted using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The instrument's reliability was established at 0.98. The hypothesis was tested using Pearson's Correlation Coefficient.

The findings of this study indicate that 1) the student care and support system under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 was perceived at a high level both overall and across all sub-dimensions; specifically, "Individual Student Identification" yielded the highest mean, followed by "Student Screening," while "Student Referral" recorded the lowest mean. 2) Academic management was similarly perceived at a high level overall, with the "Measurement, Evaluation, and Credit Transfer" dimension demonstrating the highest mean, followed by "School Curriculum Development," whereas "Development of Educational Media, Innovation, and Technology" exhibited the lowest mean. Furthermore, 3) the correlational analysis revealed a statistically significant positive relationship at a relatively high level between the student care and support system and academic management ($r_{xy} = 0.76$), $p < .01$), suggesting that advancements in student support frameworks are intrinsically linked to enhanced academic administrative efficacy.

Keywords: Student Care and Support System, Individual Student Identification, Student Screening, Academic Management

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีขั้นตอน วิธีการต่าง ๆ และเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งบุคลากรหลักในการดำเนินงานคือ ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา เช่น ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบายสำคัญเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการให้มีระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ซึ่งต้องดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องเสมอ นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการปกป้อง ดูแลด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม ทันสถานการณ์เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินการ และเพื่อให้นักเรียนเป็นคนมีความสามารถ เป็นคนดี สามารถดำรงตนอย่างมีความสุข สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 1) ซึ่งการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีชีวิตที่มีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการโดยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน จึงก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล และความเครียด ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน จนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤติทางสังคม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2, 2564: 1)

จากสภาพปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า มีแนวโน้มนักเรียนออกกลางคัน และปัญหาเด็กด้อยโอกาส เนื่องจากนักเรียนต้องอพยพตามถิ่นทำงานของผู้ปกครองหรือกลับภูมิลำเนา ดังนั้น จึงเกิดปัญหาการติดตามนักเรียนมาเข้าเรียนเพราะไม่ทราบที่อยู่แน่นอน เกิดปัญหาครอบครัว เนื่องจากผู้ปกครองมีเวลาให้บุตรหลานน้อยลง ผู้เรียนเกิดค่านิยมใหม่ อันมาจากผลของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วทำให้ผู้เรียนไม่เคารพกฎระเบียบ ขาดระเบียบวินัย เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด เกิดอาชญากรรมมากขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2, 2566) รวมถึงสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2562 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาลดลง ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ จากผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวโน้มต่ำลงเช่นกัน

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 และได้รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสนใจจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสม และการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตามแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564: 2) ได้กำหนดกระบวนการดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 4) การป้องกันและการ

แก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน และศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จากการสังเคราะห์ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ 6 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 6) การนิเทศการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

สมมติฐาน

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อยู่ในระดับมาก
2. การบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อยู่ในระดับมาก
3. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย มาวิเคราะห์ พิจารณา ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาพิจารณาปรับปรุงนโยบายและการบริหารงานของโรงเรียน
3. ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการบริหารงานวิชาการในสังกัด เพื่อนำไปใช้การพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพจริง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 3,315 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 341 คน ได้มาโดยกำหนดการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานีเพื่อนำไปขอเก็บรวบรวมข้อมูล และนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการขอเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ระหว่างเดือน มกราคม 2568 ถึง มีนาคม 2568

5. วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (a-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, L. J.,1951)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearsoll Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวม

	ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	n = 341		ระดับ	อันดับ
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.42	0.37	มาก	1
2	ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.38	0.37	มาก	2
3	ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	4.33	0.41	มาก	3
4	ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.29	0.44	มาก	4
5	ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.26	0.46	มาก	5
	รวม	4.34	0.40	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.34, S.D. 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.37) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.46)

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการ โดยรวม

	การบริหารงานวิชาการ	n = 341		ระดับ	อันดับ
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.41	0.35	มาก	2
2	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.39	0.35	มาก	4
3	ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอน ผลการเรียน	4.46	0.33	มาก	1
4	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.36	0.38	มาก	5
5	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีทางการศึกษา	4.34	0.39	มาก	6
6	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.40	0.39	มาก	3
	รวม	4.39	0.30	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.39 , S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.46 , S.D. = 0.33) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.41 , S.D. = 0.35) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาคือ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.34 , S.D. = 0.39)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ดังแสดงตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ระบบ ดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน (X)	การบริหารงานวิชาการ (Y) (n=341)													
	Y ₁		Y ₂		Y ₃		Y ₄		Y ₅		Y ₆		Y	
	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p
X ₁	.50**	.00	.48**	.00	.45**	.00	.49**	.00	.56**	.00	.42**	.00	.59**	.00
X ₂	.47**	.00	.48**	.00	.50**	.00	.48**	.00	.54**	.00	.39**	.00	.58**	.00
X ₃	.55**	.00	.56**	.00	.52**	.00	.60**	.00	.66**	.00	.55**	.00	.70**	.00
X ₄	.58**	.00	.56**	.00	.52**	.00	.59**	.00	.66**	.00	.55**	.00	.70**	.00
X ₅	.55**	.00	.46**	.00	.50**	.00	.57**	.00	.64**	.00	.52**	.00	.66**	.00
X	.62**	.00	.59**	.00	.58**	.00	.64**	.00	.72**	.00	.57**	.00	.76**	.00

**P<.01

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้น ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (x₃) กับด้านการพัฒนาคือ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (Y₅) ด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหานักเรียน (x₄) กับด้านการพัฒนาคือ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (Y₅) และด้านการส่งต่อนักเรียน (x₅) กับด้านการพัฒนาคือ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (Y₅) มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง หากเรียงลำดับตามความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการจากมากไปน้อย ได้แก่ 1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (x₃) และด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหานักเรียน (x₄) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ (Y) อยู่ในระดับค่อนข้างสูง (r = .70) 2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน (x₅) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ (Y) อยู่ในระดับค่อนข้างสูง (r = .66) 3. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (x₁) มีความสัมพันธ์กับการ

บริหารงานวิชาการ (Y) อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .59$) 4. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (x_2) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ (Y) อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .58$)

อภิปรายผลและสรุปผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากครูในโรงเรียนมีคุณภาพ มีความเอาใจใส่และให้ความสำคัญต่อนักเรียนเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ครูจะสามารถป้องกัน แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วถึง และการบริหารจัดการที่เป็นระบบและต่อเนื่องของเขตพื้นที่การศึกษาที่สามารถ ถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามองค์ประกอบ ทั้ง 5 ขั้นตอน ตั้งแต่การรู้จักนักเรียนรายบุคคลผ่านการเยี่ยมบ้านที่ทั่วถึง ไปจนถึงการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบด้วยเครื่องมือมาตรฐานที่มีความแม่นยำ ประกอบกับบุคลากรครูและผู้เกี่ยวข้องมีความตระหนักและ ได้รับการพัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาการแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ เหนียวแน่นระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดกลไกการป้องกันและการส่งต่อที่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นความปลอดภัยและสุขภาวะของนักเรียนเป็น สำคัญ จนทำให้การดำเนินงานมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มลวิ ทิพย์รัตน์ (2558: 68) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการ คัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปรมาภรณ์ สนิธิ (2560: 62) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้วิจัยได้ศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2. จากผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการ วัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้อาจมาจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ ที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆระดับ ซึ่งงานวิชาการมีขอบข่ายที่กว้างขวาง และวิสัยทัศน์การบริหาร จัดการที่มุ่งเน้นความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของกระบวนการวัดผล ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการรับรอง มาตรฐานการศึกษา ประกอบกับการที่สถานศึกษามีความตื่นตัวในการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท

ท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ผนวกกับระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็งในรูปแบบกัลยาณมิตร ซึ่งช่วยกระตุ้นให้ครูผู้สอนเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง แมื่อด้าน การวิจัยและการพัฒนาสื่อจะมีลำดับคะแนนรองลงมาแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความ พยายามในการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ภาพรวมของการบริหารงานวิชาการในเขตพื้นที่นี้มีประสิทธิภาพและ สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างมีภาพลักษณ์ที่เด่นชัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี ปรานอก (2562: 55) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โรงเรียนพุลเจริญวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และการวัดผล ประเมินผล

3. จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันใน ระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เรียงลำดับตาม ความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ ความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน ด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาหนักเรียน และด้านการส่งต่อ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ครูมีส่วนกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การวางแผน อีกทั้ง ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการจะสามารถบริหารงานได้อย่างเต็มที่และเกิด ประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน ส่งผลให้ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหา นักเรียน และด้านการส่งต่อจะสามารถแก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้ตรงกับสาเหตุของปัญหามากขึ้น ซึ่งแนว ปฏิบัติที่ชัดเจนและการจัดทำปฏิทินการทำงาน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และความถนัดของครูย่อม ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณภัช รุ่งโรจน์ (2560: 105-106) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งด้าน การรู้จักผู้เรียนรายบุคคลมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี ปรานอก (2562) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน พุลเจริญวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนพุลเจริญวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. สถานศึกษาควรยกระดับจากระบบการจัดเก็บข้อมูลแบบเดิม สู่การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลเชิงลึก เพื่อพยากรณ์ความเสี่ยงล่วงหน้า และสร้างช่องทางการประสานงานแบบเรียลไทม์กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางภายนอก เช่น จิตแพทย์เด็ก นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งจะช่วยให้การส่งต่อนักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหาซับซ้อน ทำได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และมีประสิทธิภาพสูงสุด มากกว่าการดำเนินงานตามวงรอบปกติเพียงอย่างเดียว

2. สถานศึกษาควรนำความสำเร็จจากระบบการวัดผลและหลักสูตรที่มีมาตรฐานอยู่แล้ว มาเป็นฐานในการสนับสนุนให้ครูผู้สอนร่วมกันทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อสร้าง "นวัตกรรมการสอนเฉพาะทาง" ที่ตอบสนองความถนัดของผู้เรียนรายบุคคล โดยเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและการเรียนรู้เชิงรุกให้มากขึ้น เพื่อยกระดับจากความสำเร็จด้านงานธุรการวิชาการและการจัดทำเอกสาร ไปสู่การสร้างความปลอดภัยเปลี่ยนแปลงในผลสัมฤทธิ์และทักษะสมรรถนะของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมและเท่าทันต่อโลกยุคใหม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้ เป็น "ผู้ออกแบบการเรียนรู้" โดยสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการผลิตสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย พร้อมทั้งส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้รายบุคคลอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยยกระดับด้านที่ได้รับคะแนนรองลงมาให้มีความเข้มแข็งเท่าเทียมกับด้านการวัดผลและหลักสูตร

2. ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ข้อมูลการคัดกรองและรู้จักนักเรียนรายบุคคล มาใช้ในการออกแบบการบริหารงานวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ได้หยุดอยู่แค่คะแนนสอบ แต่เป็นการพัฒนาสุขภาพและศักยภาพรอบด้านของนักเรียนอย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริพงษ์ เพชรสุทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่กรุณาให้คำปรึกษาคำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- ณปภัช รุ่งโรจน์. (2560). การบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. สถาบัน
ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย.
- ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี].
- มลรวี ทิพย์รัตน์. (2558). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 [งานนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
บูรพา]. หน้าหลักฐานข้อมูล/คลังปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาวิตรี ปรานอก. (2562). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โรงเรียนพุลเจริญวิทยาคม สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี].
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. (2564). คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ 2566. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2563.
- . (2564). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*,
16(3), 297–334.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.